

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus III. De exceptionibus dilatorits.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

cum fidem cautionis agnoscens, etiam solutionem portionis debiti, vel usurarum feceris, intelligis, te de non numerata pecunia nimium tardè querelam deferre. Demum, si transactio intervenit, L. 1. r. C. cod. ibi: *si transactionis causâ dare Palladio pecuniam stipulanti spondidisti, exceptione non numerata pecunia defendi non potes.*

2212. Si autem Debitor, vel negans Scripturam, vel pecuniam accepisse, convinatur, dubitari potest, quæ sit ejus pœna? Resp. eam declarari in Authent. desumpta ex Novella 18. c. 5. quæ sic habet: *qui propriam Scripturam, qua convenitur, abnegat, vel numerationem inficiatur, convictus in duplum condemnatur, nisi Sacramento illato confiteatur.* Tunc enim non punitur, nisi in expensas circa probationes factas, Actoris juramento declarandas. At, si post numerationis inficiationem prætendat solutionem; omnino solidum exigitur, nec prodest jam facta solutio. Contra, si Actor literas suas à Reo prolatas abneget, eadem sit & pœna, & jurisjurandi forma.

2213. Quinta demum exceptio est, *pacti de non petendo.* Si pactum sit de nunquam petendo, Creditor censetur remittere debitum; & si deinde peteret nihilominus, meritò illi opponeretur exceptio talis pacti, quâ probatâ prius elideret intentionem, & actionem Creditoris; si autem sit præcisè pactum non petendi, potest varios habere sensus. 1. non petendi, nisi tempore, quo aliàs mutuum consuevit solvi; 2. non petendi in propria personâ sua; 3. non petendi à personâ ipsius debitoris; in tali casu non esset locus exceptioni de non petendo v. g. ubi venit tempus consuetum pro solutione mutui; nec etiâ si peteret ab hæredibus debitoris; aut si peterent hæredes Creditoris, quia pactum ponitur non porrigi ad istos casus: in dubio autem, quâ intentione pactum conceptum sit? Resp. ex L. 7. aliàs 8. §. 3. ff. de pact. præsumi, conceptum animo, remittendi debitum; pactorum enim, ut dicitur cit. L. quædam in rem sunt; quædam in personam: *in rem sunt, quoties generaliter paciscor, ne petam: in personam, quoties ne à persona petam, id est, ne à Lucio, Titio, petam.* Utrum autem in rem, an in personam pactum factum sit, non minus

ex verbis, quàm ex mente convenientium æstimandum est. Plerumquè enim persona pacto inferitur, non ut personale pactum fiat, sed ut demonstrètur, cum quo pactum factum est.

ARTICULUS III.

De exceptionibus dilatoris.

2214. **E**Xceptiones dilatoria. §. 8. & 9. in sit. h. t. vocantur temporales; peremptoria autem perpetua. Perpetua sunt, quæ semper agentibus obstant, & semper rem, de qua agitur, perimunt; qualis est exceptio doli mali, & quod metùs causâ factum est, & pacti conventi, cum ita convenerit, ne omnino pecunia detur. Temporales atquè dilatoria sunt, quæ ad tempus nocent, & temporis dilationem tribuunt, qualis est pacti Conventi, cum ita convenerit, ne intra certum tempus ageretur, velut intra quinquennium. Ex hoc colligitur, rationem perpetui, & temporalis hic non desumi à tempore, quò ejusmodi actiones durant; sed ab eo, quò dilatoria actionem non omnino perimant; secus peremptoria; unde & istæ dantur quandoquè non semper, sed solum ad certum tempus; & illæ subindè etiam in perpetuum, nimirum, ut nullò tempore expirent.

2215. Quid porro, & quotuplex sit exceptio dilatoria? constat à n. 2189. Ex his prima est exceptio *declinatoria fori*, seu *incompetentia*, de qua diximus à n. 2194. circa istam exceptionem quæstio est. 1. quando ea opponi debeat? 2. qualiter proponi debeat? 3. an Judex super exceptione opposita cognoscat? 4. quæ sit pœna Advocati negligentis hanc exceptionem? 5. qualiter Judex, contra quem opponitur hæc exceptio, possit Actorem condemnare in expensas, qui Reum vocavit ad forum incompetentis? Ad 1. Resp. quòd opponi debeat statim in principio litis; aliàs enim jurisdictio Judicis, contra quem opponitur, prorogabitur, si prorogationis capax sit, ut dicitur L. fin. C. de except. ibi: *prescriptionem fori in principio litis litigatoribus opponendam esse legum decrevit auctoritas;* quòd confirmari potest ex respon. ad 4. Ad

Ad 2. Resp. quòd statim, ubi Reus coram Judice comparuerit, dicendo: *cum Actor conveniat me coram vobis, quem nego esse in hac causa competentem Judicem, peto, ut ab instantia absolvar cum refusione expensarum.* Ad 3. Resp. in L. 5 ff. de Jud. dici: *Prætoris esse, estimare, an sua sit jurisdictio?* quod videtur accipiendum, quando dubitatur, an causa, vel Reus conventus pertineat ad ejus forum? non autem, ubi constat de exemptione. Ad 4. Resp. ex L. penult. C. h. t. ibi: *si quis Advocatus inter exordia litis prætermittam dilatoriam præscriptionem postea voluerit exercere, & ab hujusmodi opitulatione submotus, nihilominus perseveret, atque præposterè defensionis insisterit, unius libra auri condemnatione mulctetur.* Ad 5. Resp. talem Judicem, tametsi sit incompetentem respectu causæ principalis, esse competentem in causa competentis, vel incompetentis, seu, num talis causa spectet, vel non spectet ad suum forum? & ratione hujus consequenter etiam esse competentem, ut in expensas condemnet eum, qui Reum ad forum incompetentem evocavit.

2216. Dilatoriis exceptionibus præterea annumerantur exceptio laudationis, præventionis, recusationis, loci non tuti, legitimationis, contumaciæ, non impetratæ veniæ, plus petitionis, præscriptionis moratoris, litis pendens, libelli obscuri, beneficii competentis, excussionis, seu ordinis, cedendarum actionum, spoli, testis jure inhabilis, præstinationis, excommunicationis, &c. Exceptio *laudationis*, seu nominationis est quæ competit habenti alium sibi obligatum de evictione; nam talis in judicio conventus potest nominare taliter obligatum, & petere dilationem, dum de lite sibi mota commoneat, isque se resolvat, an ei velit in lite assistere? pro quo duo hic nota 1. si non assistat, nec compareat Venditor obligatus, Reum ex hac exceptione non absolvi; 2. si compareat in ipso processu, & liti assistat, dictam exceptionem respectu Emptoris evadere preemtoriam.

2217. Exceptio *præventionis* est, cum quis duobus Judicibus in eadem causa subiectus, & ab uno prius citatus, posterius etiam vocatur ab altero; tali enim casu huic opponere potest exceptionem *præventionis*.
Tom. II.

nis, nimirum, se jam esse præventum ab altero in tali casu, de quo V. dicta à n. 329. exceptio *recusationis* est, cum Judex recusatur tanquam suspectus, de qua ex professo agimus tit. 28. & hæc ante omnes alias, statim ante litis contestationem, opponenda est; ne opponendo alias, censeatur in Judicem consensisse, & propterea non possit ad istam redire. Unde not. omnes exceptiones contra personam Judicis, vocari impeditivas judicii; & *præjudiciales*, sic dictas, quòd prius discutenda sint, quàm in causa principali procedatur: *Apertissimi verò juris est, licere litigatoribus Judices delegatos, antequam lis inchoetur, recusare, ut dicitur L. 16. C. de Jud.*

Exceptio *loci non tuti* habet hoc peculiare. 1. quòd opponi possit, etiam si in literis commissionis haberetur clausula: *appellatione remotà*, ut dicitur in c. *Ex parte* 47. de appell. ibi: *cum excusetur honestè, qui ad præsentiam delegatorum Judicum non potest securè venire citatus*, tu vel tui quoties ad illos Judices vos evocari contigerit, ad quorum præsentiam *vobis periculosum est ire, liberè poteris appellare, etiamsi in literis commissionis appellationis fuerit remedium interclusum*, nisi Judices vobis assignent locum idoneum, & securum; Deinde, quòd opponi possit etiam post litem contestatam, quòd verum est de qualibet exceptione habente gravamen successivum, quantum vis sit dilatoria; talis enim semper opponi potest, dum durat gravamen; exceptio *legitimationis* est, cum opponitur alteri, quòd non habeat legitimam personam standi in judicio; dum enim ad id se legitimet, differitur judicium, de quo diximus à n. 14. exceptio *contumaciæ* est, cum Reus comparens in judicio, opponit Actoris contumaciam in comparando præfixo termino, de quo egimus à n. 1294. exceptio non *impetratæ veniæ* conceditur illi, qui ex privilegio non potest vocari in judicium, nisi prius impetratâ veniâ; de exceptione *partiti conventi* jam supra dictum est; exceptionem *moratoris præscriptionis* (Eisenne Brieffe) habent illi, qui rescripto Principis habent, ne intra certum tempus super contractis debitis conveniantur.

Exceptio *litis pendens* est, cum Actori opponitur litem super hac causa jam in alio

alio iudicio coeptam, & adhuc pendentem esse; casus esse potest, si diffamatus coram uno Iudice convenit diffamatorem, habentem plures Iudices, ut vel probet, & agat in causa principali, vel perpetuum imponi silentium patiat; & diffamatori, volenti probare, & agere in causa principali apud alium suum Iudicem, cui subsit diffamatus, iste opponat exceptionem litis jam pendentes coram alio. Dubitatur tamen, an in hoc casu (quo diffamator evadit Actor; & diffamatus, Reus; esto hic prius fuerit Actor; & ille, Reus) exceptio efficax sit, ut diffamator diffamatum convenire non possit coram alio ipsius Iudice, propter litis pendentiam coram alio? Resp. quod non; nam diffamatus vi *L. diffamari*, plus à diffamante nequit exigere, quam, ut vel probet delictum, super quo eum infamavit; vel subeat perpetuum silentium; sed hoc obtinet, esto diffamans id probet coram alio Iudice; aliud est, si agenti contra heredem, ne succedat propter vitium natalium, hæres opponat litem pendentem super quaestione natalium.

2220, Beneficium *competentia* in eo stat, ut quis non conveniatur, nisi in quantum facere potest salvo suo statu; hujus beneficium, seu privilegii exceptionem opponere potest, qui eo munitus conveniretur ultra id, quod potest salvo statu suo. Dubium est, an perimat, an solum differat petitionem Petitoris? hoc ultimum probabilius videtur; nam excipienti non prodest absolute, etiam pro casu, quo ad pinguorem fortunam veniret; igitur differt tantum; non autem perimit. Similiter exceptio *excussionis* solum dilatoria est, cum Creditori semper maneat jus agendi, casu quo Debitor principalis non sit solvendo; exceptio autem *cedendarum actionum* competit illi fidejussori, qui à Creditore conventus, paratus est solvere, opponendo tamen, quod Creditor prius debeat ipsi cedere actiones, quas habet contra Confidejussores; quod etiam convenit exceptioni *divisionis*; de utraque videtur aliquid haberi *L. 10. §. 1. de fidejussorib.* ibi: *ut autem is, qui cum altero fidejussit, non solus conveniatur, sed dividatur actio inter eos, qui solvendo sunt, ante condemnationem ex ordine postulari solet*; & iustæ duæ exceptiones cedendarum actio-

num, &, divisionis, propter summam æquitatem, etiam post litis contestationem opponi possunt, ut colligitur ex *L. cit. ibi: ante condemnationem ex ordine postulari solet.*

De exceptione *plus petitionis* egimus à *n. 523. libelli obscuri*, à *n. 474.* testis iure inhabilis à *n. 1646.* præfestinationis à *n. 2189.* excommunicationis, à *n. 62.* præposterationis, à *n. 2190.* spolii in causis matrimonialibus, & aliis à *n. 1227.* Illud etiam hic annotandum, exceptionem dilatoriam, in prima instantia neglectam, in secunda, seu iudicio appellationis non admitti per *L. 13. C. de Procurat.* ibi: *ita demum super lite proseguenda, quam tibi Mater mandavit, actionem intentare potes, si, cum primum litem contestareris, non est tibi eo nomine opposita præscriptio militiæ, quod nec, cum appellatio agitur, tibi objici potest. Nam, si integra res est, ratio perpetui edicti acceptam tibi non permittit alieno nomine actionem intendere.* Ecce, miles Procurator constitutus (contra quem poterat opponi exceptio legitimationis personarum) cum ageret in prima instantia, non fuit illi objecta exceptio: deinde in secunda instantia objiciebatur, quod Imperator Gordianus improbat.

ARTICULUS IV.

De exceptionibus peremptoriis.

2222, Quid sit exceptio peremptoria, constat à *n. 2189.* peremptorius annumeratur. 1. exceptio solutionis; 2. solemnis obfignationis; 3. novationis, aut delegationis; 4. acceptilationis; 5. competentationis; 6. præscriptionis; 7. S. C. Vellejani; 8. S. C. Macedoniani; 9. doli, metus, in factum ob errorem; 10. non numeratæ pecuniæ; 11. pacti de non petendo; 12. jurisjurandi; 13. rei judicatæ; 14. transactionis; 15. cessionis bonorum. Not. autem ex his quasdam esse, quæ dicuntur *litis finita*, quæ ante litis contestationem oppositæ, litis ingressum impediunt, si de illis constet; sic enim statim constat de Actoris contumacia; tales sunt exceptio jurisjurandi, transactionis, solutionis, præscriptionis, rei judicatæ,